

Strategier for efter- eller mellemafgroder 2012

Allerede nu skal strategien for efterafgroder være klar. Satses der på mellem- eller efterafgroder sået før høst - eller efterafgroder sået efter høst? Det er vigtigt at have overblik og ændre strategien efter forholdene.

Indhold

- [Se på dine egne forhold!](#)
- [Beregn selv, hvad du taber på ændring af sædskiftet fra vintersæd til vårsæd](#)
- [Mellemafgroder](#)
- [Efterafgroder sået før eller efter høst](#)
- [Reduktion af kvælstofkvoten](#)

Dette projekt medfinansieres af "Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram, (GUDP) under Fødevareministeriet.

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Af din mark- og gødningsplan for 2012 fremgår, hvordan det er planlagt at opfylde efterafgrodekravet for 2012. Hvis du har planlagt at så mellem- eller efterafgroder før eller efter høst, er det vigtigt allerede nu før sommerferien at gøre klar til dette og evt. justere strategien efter forholdene.

Samtidig kommer der allerede her pr. 1. august nye regler, der kan ændre strategien. Hvis disse regler vedtages, **er det meget vigtigt at være opmærksom på, at alle ændringer i efterafgrodeareal i forhold til gødningsplanen, herunder brug af alternativerne til efterafgroder, skal indberettes senest den 31. august 2012 til NaturErhvervstyrelsen i Tast-selv.** Det betyder, at du på dette tidspunkt skal opgøre arealet med mellem- og efterafgroder, der er gode nok til at opfylde betingelserne, og indberette, hvis det afviger fra det planlagte.

En oversigt over, hvordan man kan tilpasse sig optimalt til reglerne er vist i tabel 1.

Tabel 1. Valg af optimal strategi for efterafgroder 2012 afhængig af brugstype og jordtype. (Antallet af "+" angiver, hvor god løsningen er).

	Efterafgroder	Mellemafgroder	Nedsat kvote
Svinebrug, lerjord, kornkøber	+	++	++
Svinebrug, sandjord, kornkøber	+++	+	+
Planteavlsbrug, lerjord, kornsælger	++	+	+
Planteavlsbrug, sandjord, kornsælger	+++	-	+
Kvægbrug	+++	-	-

[Til top](#)

Se på dine egne forhold!

Der er imidlertid mange forhold, der kan øve indflydelse på hvilken løsning, der er den optimale. Forholdet mellem både udbytter og priser i vårsæd og vintersæd er helt afgørende, de klimatiske forhold spiller ind samt en lang række andre forhold. I tabel 2 er skitseret nogle nøgleoplysninger for hver valgmulighed.

Tabel 2. Oversigt over forskellige muligheder til at opfylde krav om efterafgroder. Økonomiberegningen kan tilpasses den enkelte bedrift ud fra tabel 3.

	Økonomi, tab i forhold til ingen efterafgrodetab, kr./ha	Betingelser for at vælge metoden	Kommentar
Mellem-afgroder ¹	Udsæd + udsåning: 1040 kr./ha Tab inkl. sædskifte-ændring: JB 1+3: 1040 kr./ha JB 2+4: 1040 kr./ha JB 6-7: 1040 kr./ha	Fri for ukrudt Ikke for tørt Ingen snegle-problemer Valg af rette teknik Ændringer i areal tit nødvendig Ingen græsukruds-problemer/resistens Tidlig høst af afgrøder	Risikoen, for at mellemafgroden ikke lykkes, er relativt stor. Det giver risiko for KO, hvis arealer ikke rettes til. Kan derfor let medføre behov for ændring i indberetning, sædskifte mv. Risiko for gennemgroning og høstbesvær ved våd og sen høst
Efterafgroder udsået før høst ¹	Udsæd + udsåning: 400 kr./ha (?) Tab inkl. sædskifte-ændring: JB 1+3: 400 kr./ha JB 2+4: 1.050 kr./ha JB 6-7: 2.206 kr./ha	Fri for ukrudt. Ikke for tørt. Ingen snegle-problemer. Valg af rette teknik. Ændringer i areal tit nødvendig. Tidlig høst af afgrøder.	Risikoen for, at efterafgroden ikke lykkes, er relativt stor. Det giver risiko for KO, hvis arealer ikke rettes til. Kan derfor let medføre behov for ændring i indberetning, sædskifte mv. Hvis afgrøden lykkes, giver det en bedre optagelse end såning efter høst. Risiko for gennemgroning og høstbesvær ved sen høst.
Efterafgroder udsået efter høst	Udsæd + udsåning: 530 kr./ha (ekstra jordbehandling?)	Forventet høst senest 10. august. Kapacitet til udsåning af efterafgrøder i	Sen høst et problem. Såning hen mod 20. august giver efterafgroder med lav kvælstofoptagelse i

	Tab inkl. sædskifte-ændring:		høstperioden.	efterafgrøde.
	JB 1+3:	400 kr./ha		
	JB 2+4:	1.050 kr./ha		
	JB 6-7:	2.206 kr./ha		
Frøgræs som mellemafgrøde	Udsæd + udsåning: 0		Oplagt valg ved frøgræsarealer på lerjord, med mindre maltbygprisen er 10 kr. pr. hkg større end vinterhvede.	Kan specielt vælges ved stort frøgræsareal.
	Tab inkl. sædskifte-ændring:			
	JB 1+3:	0 kr./ha		
	JB 2+4:	0 kr./ha		
	JB 6-7:	0 kr./ha		
Frøgræs som efterafgrøde	Udsæd + udsåning: 0		Oplagt valg på lettere jorde, hvor vårsædsudbyttet er højt i forhold til vintersæd, eller hvor maltbygprisen er høj.	Kan specielt vælges, hvis frøgræsarealet er begrænset.
	Tab inkl. sædskifte-ændring:			
	JB 1+3:	0 kr./ha		
	JB 2+4:	666 kr./ha		
	JB 6-7:	1.806 kr./ha		
Ingen efterafgrøder – kvotereduktion.	Udsæd + udsåning: 0		Stor kvælstofudnyttelse. Højt organisk stofindhold i jord. Forsuring af gylle. Brug af kvælstoffikserende efterafgrøder. Høje vintersædsudbytter	Vil give større tab på lang sigt. På areal med stor andel af korn vil man tære på jordens kvælstof og kulstofindhold.
	Tab inkl. sædskifte-ændring:			
	JB 1+3:	900 kr./ha		
	JB 2+4:	900 kr./ha		
	JB 6-7:	900 kr./ha		

¹⁾Der er regnet med, at der etableres 30 pct. større areal, end der kan godkendes som mellem- eller efterafgrøder.

[Til top](#)

Beregn selv, hvad du taber på ændring af sædskiftet fra vintersæd til vårsæd

Vintersæd yder normalt et højere udbytte end vårsæd. Men husk, at det er udbytteforskellen på de aktuelle marker, hvor efterafgrøderne placeres, der skal indgå i beregningen. Dvs. det er 2. års vintersæd, der skal sammenlignes med vårsæd. Husk også, at hvis der er store problemer med græsukrudt og især, hvis græsukrudtet har udviklet herbicidresistens, vil ét eller flere år med vårsæd hjælpe på dette problem.

Forholdet mellem dækningsbidrag i vintersæd og vårsæd kan aflæses i tabel 3:

Tabel 3. Forskel mellem dækningsbidrag i vintersæd og vårsæd under forskellige udbytte- og prisforhold.

Prisforskel, vårsæd – vintersæd, kr. pr. hkg	Udbytteforskel mellem vintersæd og vårsæd, hkg/ha							
	0	5	10	15	20	25	30	35
	Forskel i dækningsbidrag, kr. pr. ha							
-10	-487	78	645	1.210	1.766	.2343	2.908	3.475
0	-1.037	-468	100	669	1.237	1.806	2.374	2.943
10	-1.405	-865	-325	215	755	1.295	1.835	2.375
20	-2.137	-1.599	-1.062	-524	14	552	1.089	1.627
30	-2.687	-2.149	-1.612	-1.074	-536	2	539	1.077

På husdyrbedrifter, der opfodrer kornet, vil vinterhvede være mere værd end vårsæd, fordi der er flere foderenheder pr. kg korn. Her kan man anvende en prisforskel på -10 kr. pr. hkg. På JB 6 vil man normalt forvente, at 2. års vintersæd giver 20-30 hkg pr. ha mere end vårsæd, mens forskellen på sandjord kun er 0-10 hkg pr. ha. Størst tab ved skift fra vinterhvede til vårbyg fås derfor på svinebedrifter på lerjord, hvor tabet kan være 2-3.000 kr. pr. ha. På sandjord derimod vil tabet være betydelig mindre. På planteavlsbedrifter eller husdyrbedrifter, hvor kornet sælges, vil forskellen i dækningsbidrag mellem vinterhvede og vårbyg være meget afhængig af prisen på maltbyg.

[Til top](#)

Mellemafgrøder

Mellemafgrøder vælges kun, hvis du ønsker at have 100 pct. vintersæd i sædskiftet. I demonstrationer i tidligere år, er mellemafgrøder kun lykkedes i 2/3 af markerne. Derfor kan der med fordel etableres et større areal end kravet. Hvis alle lykkes kan overskuddet sættes i "banken" til senere år. Ændringer fra det planlagte areal med mellemafgrøder skal indberettes senest den 31. august. Mellemafgrøder kan konverteres til efterafgrøder frem til d. 10. oktober.

I 2011 var der i mange marker problemer med gennemgroning af korsblomstrede mellemafgrøder med stort høstbesvær til følge, men det betragtes at være en undtagelse. Derfor skal kornmarker isået mellemafgrøder helst høstes tidligt. Udviklingen af mellemafgrøden er i øvrigt helt afhængig af en tidlig høst.

[Til top](#)

Efterafgroeder saet før eller efter høst

Såning af efterafgroeder før høst er omgivet med samme problemer som mellemafgroeder. Alternativet er at så efter høst. Såning efter høst skal foretrækkes, hvis høsten kan ske senest den 10. august. Såning hen mod 20. august giver normalt en dårlig udvikling af efterafgroeden.

[Til top](#)

Reduktion af kvælstofkvoten

I stedet for at vælge efterafgroeder kan du reducere kvælstofkvoten i 2013. I 2012 skulle kvælstofkvoten på planteavlsbrug reduceres med 56 kg kvælstof pr. ha og på husdyrbrug med 85 kg kvælstof pr. ha pligtige efterafgroeder. Tallene for 2013 er ikke offentliggjort endnu. Valg af denne løsning er mest aktuel på brug, som ønsker at opretholde 100 pct. vintersæd. Det kan dog også være aktuelt på brug, der generelt ønsker så lidt "bøvl" som muligt både med hensyn til håndtering af efterafgroeder i marken eller på papiret. Endelig kan det også være en mulighed på brug, der har en meget høj kvælstofudnyttelse, og kan klare sig med en mindre kvælstofkvote. Til sidstnævnte hører brug, der f.eks. bruger forsuret gylle til vintersæd, kvælstoffikserende efterafgroeder mv.

[Til top](#)

Link til mere information om mellem- og efterafgroeder

- [Sådan etableres mellemafgroeder!](#)
- [Sådan etableres efterafgroeder før og efter høst!](#)
- [Arter og sorter af korsblomstrede efter- eller mellemafgroeder](#)

Kontakt din [lokale rådgivningsvirksomhed](#), hvis du vil vide mere om dette emne.

[Til top](#)